VAM

Vakblad Asset Management

#2
nr. 02/ 2022

WET- EN REGELGEVING

het nut en de noodzaak

Non Destructief Onderhoud
Gastketelwet, Omgevingswet, ATEX
Circulaire uitdagingen, Brzo-wetgeving, Enterprise Asset Management

Foto: NVDO

De noodzaak en het nut van Brzo wetgeving

Goed geïmplementeerde wet- en regelgeving is essentieel om op consistente wijze (proces)veiligheid te borgen en daarbij werknemers en omwonenden de zekerheid te geven dat ze veilig zijn.

“Wet- en regelgeving is een belangrijke bouwsteen van onze moderne maatschappij”, zegt Arjan van Dijk van Safety Delta Nederland. “Al in 1893 stelde de Franse socioloog Emile Durkheim dat de moderne industriële maatschappij heel veel variaties kent en dat wetgeving nodig is om dit allemaal in goede banen te leiden en zo voor een veilige samenleving te zorgen”.

Wetgeving over veiligheid stelt regels over hoe veiligheidsrisico’s beperkt moeten worden. Er zijn verschillende benaderingen. Soms wordt uitgegaan van ‘Zero-risk’, maar meestal wordt uitgegaan van het principe dat na het implementeren van beheersmaatregelen de restrisico’s te tolereren zijn.

Publiek vertrouwen. Het RIVM deed onderzoek naar de veiligheidsbeleving en informatiebehoeften van omwonenden rond het chemiecluster Chemelot (red.). “Daar kwam uit dat een minderheid (één op de zes) van de bewoners zich onveilig voelt” zegt Van Dijk. “Het ging dan vooral om mensen die dichtbij de industriële locatie wonen en er niet werken. Zij ervaren meer hinder en hebben meer behoefte aan informatie. Bijvoorbeeld over wat ze kunnen doen bij een incident of hoe ze worden gewaarschuwd”.

Het gevoel van onveiligheid hangt samen met het vertrouwen dat mensen in de overheid en industrie hebben volgens Van Dijk. “Hoe groter het vertrouwen, hoe veiliger mensen zich voelen. Hier is ruimte voor verbetering. Uit het Chemelot onderzoek volgde namelijk dat slechts een kleine minderheid er vertrouwen in bleek te hebben dat industrie en overheden eerlijk, open en tijdig communiceren over de veiligheid in de omgeving”.

Wetgeving. Wet- en regelgeving is het instrument van de overheid om omgevingsveiligheid en veiligheid voor werknemers te borgen. Hierin zijn de afgelopen 40 jaar enorme stappen gezet. Van Dijk; “In slechts enkele jaren veranderde de boodschap van de industrie van ‘trust us, we know what we are doing’ na een aantal grote incidenten naar de tegenboodschap van de wetgever: ‘tell us that it is safe’. Hiertoe werd in 1982 de Europese Seveso I Richtlijn uitgegeven die lidstaten vervolgens implementeerden met landelijke wetgeving.

‘Hele grote incidenten vinden gelukkig niet vaak meer plaats’

Enkele jaren later werd daarom in Nederland het Besluit risico zware ongevallen (Brzo) van kracht”.

“Volgens deze Seveso richtlijn betekent veilig werken dat we van te voren incident scenario’s bij het omgaan met gevaarlijke stoffen ontwikkelen. En dat we beheersmaatregelen implementeren om die incidenten te voorkomen of om de effecten ervan te beperken”. Van Dijk meldt daarbij dat het noodplan daar een belangrijk onderdeel van is.

Van I naar II naar III. De aangepaste richtlijn Seveso II omvatte nieuwe regels om te voorkomen dat bedrijven door het splitsen van activiteiten of splitsen van opslag van gevaarlijke stoffen in kleinere eenheden niet aan wettelijke eisen behoefden te voldoen, terwijl het veiligheidsrisico voor de omgeving wel bleef bestaan. Ook kwam er aandacht voor zogenaamde ‘domino-effecten’. Hierbij gaat het om de kans dat een incident bij één bedrijf zou kunnen overslaan naar andere bedrijven. Daarnaast werden zo’n 400 bedrijven werden als ‘Brzo bedrijf’ gedefinieerd.

Van Dijk; “Zeven jaar geleden is de Seveso III richtlijn van kracht geworden met verdere eisen rond de classificatie, het Labelen en de verpakking van gevaarlijk stoffen. Ook zijn regels toegevoegd over het informeren van publiek (omwonenden) door de overheid over de oorzaken en gevolgen van een incident en over consultatie van omwonenden bij de ontwikkeling van nieuwe Brzo locaties. Tenslotte zijn er extra regels gekomen voor de inspectie van Brzo bedrijven door de overheid.

“Dit alles heeft bijgedragen aan een sectorbrede verbetering van de werkelijke veiligheid bij Brzo bedrijven” aldus Van Dijk. “Hele grote incidenten vinden gelukkig niet vaak meer plaats. De laatste was de brand bij Chemiepack in 2011. Helaas zijn er nog wel steeds incidenten die op Europees niveau gemeld moeten worden [MARS]. Typisch zijn dit er 2-3 incidenten per jaar. Dit maakt dat de veiligheidsperceptie bij omwonenden van Brzo bedrijven in het dichtbevolkte Nederland een heikel punt blijft.

De Safety Delta Nederland brengt overheid, industrie en wetenschap bij elkaar om door samenwerking veiligheidsrisico’s te beperken en de Nederlandse (petro)chemie tot de veiligste ter wereld te maken. Implementatie van wet- en regelgeving behoort daar bij. Een van de projecten gaat over verdere verbeteringen in het Toezicht, zowel intern door bedrijven als extern door de overheidstoezichthouder. Voor meer informatie: www.safetydelta.nl

Toezicht op veiligheid. Incidenten leiden regelmatig tot maatschappelijke oproep om meer toezicht en handhaving door de overheid. “Sinds een jaar of tien wordt de Tweede Kamer jaarlijks geïnformeerd over de Staat van de Veiligheid van de Brzo bedrijven (red.). Dit is informatie over de uitkomsten van overheidsinspecties en de veiligheidsprestaties van de industrie. Het biedt wetgevers de mogelijkheid om een vinger aan de pols te houden en zo nodig wetten en regels aan te passen”.

Voor het implementeren van de wet- en regelgeving bestaat het stelsel van Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH). Een goed functionerend VTH-stelsel geeft vertrouwen in de overheid en maakt dat de samenleving zich veilig(er) voelt. Door de betrokkenheid van verschillende ministeries, provincies en veiligheidsregio’s, elk met verschillende belangen, is het Nederlandse VTH stelsel echter erg ingewikkeld.

Functioneert dat wel goed?. Het functioneren van dit VTH stelsel is de afgelopen 20 jaar diverse malen onderzocht door overheidscommissies en wetenschap. Onderzoekers van de universiteit Delft hebben bijvoorbeeld gekeken hoe Seveso wetgeving in Nederland en België wordt toegepast. “Ze zagen ruimte voor verbetering. Uitkomsten gaven aan dat de Nederlandse veiligheidswetgeving versnipperd was, dat inspecties niet altijd onafhankelijk waren, dat er te weinig inspecteurs waren of kennis- en kunde van de inspecteurs verbetering nodig had en dat handhaving teleurstellend was. Intussen zijn hier door het BRZO+ samenwerkingsverband tussen inspectiediensten flinke verbeteringen aangebracht. Ook lopen er overheidsprojecten om het VTH stelsel verder te stoomlijnen”.

Foto: SDN